

Lakohelyem es kornyekeknek ertekei

Szinervaralja ahol szulettem es lakom Maramaros megyeben talalhato, foldrajzi szempontbol atmenetet kepez a sikvidek es a hegyvidek kozott . Itt talalkozik az Ignis vulkanikus hegység nyulvanya es a Pannon síkság . A városka deli hataran folyik végig a Szamos folyó .A település Maramaros megye es Szatmar megye hataran terul el.Eghajlata kellemes, megerem itt a szelidgesztenye. Gyonyoru tajai vannak, aki ide latogat biztosan vonzonak találja. Az oregek azt szoktak mondani, hogy aki megkóstolja Varalja vizet az meg visszater vagy idekoltozik.

A kozepkorban epult itt egy var , a falmaradvanyai ma is lathatoak.

A Sziner vara alatt fekvő telepulest 1341-ben említik eloszor,ekkor már tekintelyes hely, es egyháza is volt.A var első okleveles említése 1490-ból való amikor Meggyesaljai család birtokaként említik "Castrum Zynir" néven. Sziner varát 1491-ben Bathori Andras szatmari foispan foglalta el,mely ezt követően a család birtokába került.1563-ban Janos Zsigmond vezere, Balassa Menyhert ostrommal foglalta el, s katonáival alapjaig lerombolta a varat,melyet ezután már nem volt érdemes újraépíteni.A negyszög alakú var kb. 40 x 40 m-es területen helyezkedik el.Területen a fakat es a bozótot a közelmúltban kiirtottak,így helyszíne nagyszerűen attekinthető.A varát kb. 10-15 m széles árok vette körül es meg ma is 4-5 m mély, igen látványos árok vesz körbe.A var kötormelekkkel borított területen sok helyen terep alakulatok utálnak az alattuk húzó falazatra.

A délkeleti sarokban egy kb.10x15 m-es nagy falazott helyiség nemrég feltárt maradvanyai figyelhetők meg, mely romok belső magassága ma eléri a 3 métert.

Az utóbbi években franciaországi fiatalok foglalkoztak a var romjainak felderítésével es kitakarításával.A polgármesteri hivatal "Cercetasi"-nak nevezte el őket.

A római katolikus templom 1421-ben épült gotikus stílusban. Muemleknek van nyilvánítva. A helybeli varban lako Bathory Zsuzsanna miután férjét,Horvátország banjat es gyermekeit elvesztette, vagyónának nagy részét templomok építésére szentelte , többek között Szinervaraljan , valamint Apaban , Aranyosmegyesen , Iloban , Misztotfaluban , Sarkozon es Sarkozujlakon(mind környékbéli templomok).

Az evszázadok során a várost, magát a templomot is többször ellenséges hadak dúltak fel.A helység az 1717-es tatárjárást követően szinte teljesen kihalt,az akkor már reformátusok által használt templomnak a falai között évtizedekig farkasok tanyáztak.Az1753-ban életre kelt plebania épületei 1848-ban újra leegtek , a templom az újjáépítés során , illetve a torony 1913-as átépítését követően nyerte el jelenlegi formáját.

2001 június 16-án egésznapos rendezvénysorozattal ünnepeltük templomunk fennállásának 580-dik évfordulóját .Az ünnepet megtisztelték a jelenletukkel közeleti személyiségek, a testvérváros Sarvár küldöttsege, Reizer Pal puspok es az újságírók.

Idezek a puspok ur (sajnos már nincs az elok között) szavaiból mert mondanivalója nagyönis aktualis:

" Boldog az a nép, amelyik ünnepelni tud, s csak annak a népnek van jelene es jovoje , amelyik elege ismeri, s meg tudja becsulni múltját . Manapság gyakran csüggünk, tul

sokat kesergünk .Vajon igazunk van ? Vajon az elmúlt századokra nem ugyanaz volt jellemző , a tatar- és törökudvarok nem ugyanolyan nehezégek elé állítottak öseinket? Ok azonban kitartottak , nem menekültek el , nekik köszönhetően most itt élhetünk , anyanyelvünkön beszélhetünk . Legyünk hűségesek múltunkhoz , s akkor nem kell rettegnünk jelenünkért és jövőnkért . Öseink múltja , tettei köteleznek, de nem elég csak unnevelni , látogatni kell a templomot , támogatni kell a tevékenységet , biztosítani kell a jóvó templombajárokat .Új nemzedékre van szükség , s az ifjúsággal meg kell ismertetni a múltját , becsulniuk kell öseinket , hogy a jövőben is elhangozhasson a magyar szó Szinervaralján és Erdély-szerte . Ez a fiatalok feladata."

Szinervaralján született Sylvester János a híres költő,grammatikus és biblia fordító. Városunk nagy szülője 1504 -ben született.Elemti iskolai tanulmányait szülővárosában, középiskoláit Asszonyfatakon végezte. Felsőbb tanulmányait Krakkóban kezdte, majd Wittengbergben folytatta.Az egyetem szellemi életét két, egymást kiegészítő áramlat határozta meg: a humanizmus és az anyanyelv használata. Sylvester mindkettő fontosságát átértékelte. Tulajdonképpen ő volt az anyanyelven való oktatás megteremtője.

Ő már akkor átértékelte a későbbi korok szülőjeinek igazságát:"Nyelvében él a nemzet". Minden népnek legfőbb kincs és büszkesége az anyanyelve. Ez készítette arra Sylvestert hogy teljes igyekezettel kezdje el az anyanyelv művelését.Ő írta meg az első magyar nyelvű nyelvtankönyvet. Korábban 1527-ben háromnyelvű szótárt írt (latin,német,magyar).1531 -ben kiegészítette a lengyelrel,így nyomtattak ki Krakkóban a négy nyelvű szótárt a Dictionarius-t.

1534-1542 között Sarvaron lakott .Nadasdy Tamás Sarvar földesura megbízta az iskola vezetésével, itt tanult, írt, tanított, dolgozott.

Kitartó munkájának köszönhetően megszületett az első magyar nyelvtan, a Grammatica Hungaro-Latina, valamint a teljes Újtestamentum magyarra fordítása és kinyomtatása 1541-ben.

Sylvester Jánost Szinervaralja is , a magyarországi Sarvar is magának tekinti. Elobbi amiért itt született, utóbbi amiért ott dolgozott. Sylvester János révén lettünk testvérvárosok, ő hozott össze minket.A két város rendszeresen ápolja a kapcsolatot egymással. Büszkek vagyunk ,hogy magunknak tudhatjuk ezt a híres embert.

Sylvester János így ír szülőhelyéről:

" Van egy mezőváros hazánkban azon a tájon amelyet MEGGYESALJANAK-nak neveznek és Perényi János úr, nekem legkedvesebb úram birtokán fekszik. Het gyönyörű ,megpedig szövel borított domb övezi.Orvend földje termékenységenek, legelői koverek, mezei és rétei virágoznak, források és folyók öntözik,vágható és érintetlen erdők egyaránt diszítik, mindenféle gyümölcsfai teremnek, gazdag aranyban, ezüstben, sóban, itt láttam meg én a napfény első sugarait, s teljes valómmal neki tartozom, mi SINYIRVARALJANAK hívjuk, s melyet azon valósságnal fogva, hogy het halom alatt fekszik, görög szóösszetétel HEPTERO POLISNAK-nak, HETHEGYU VAROS-nak lehetett volna nevezni. "

Sylvester Jánosnak 1902-ben szobrot állítottak ,ez megtekinthető a református templom udvarán.

Szinervaralján 2004-ben megalapították a Sylvester János Kulturális Egyesület-et, ez a Sylvester János Ifjúsági és Rehabilitációs Központban működik.Az épületet adományokból és a helybeli lakosok közkezi munkájával sikerült felépíteni. Nyelvtanfolyamokat,

önképzőkori előadásokat, ifjúsági taborokat szerveztek benne. Itt őrzik a Sylvester János Múzeum helytörténeti anyagát is.

A helységünkben született 1822. október 22.-én Zagonyi Károly, az amerikai polgárháború hőse.

Itt hunyt el 1934. július 15.-én Szende Pál politikus, külügyminiszter.

Városunk magyarsága azzal is dicsekedhet, hogy onallos magyar iskolánk van, ugyanebben az épületben működik a magyar óvoda is. Erre azért is büszkék vagyunk, mert városunk lakosságának csak tizenhét százalékát képezi a magyar, mégis sikerült elernünk ezt a nagyszerű dolgot.

Annak is örülünk, hogy városunk határában magyar helységnevtábla is van.

Az is örömteli dolog a számunkra, hogy a magyar anyanyelvűeknek jó a kapcsolatuk a román anyanyelvűekkel. Nincsenek nézeteltérések a hovatartozásunk miatt, tiszteljük egymás kultúráját.

Erdemes megemlíteni, hogy lakóhelyemen vannak olyan foglalkozások, amelyek ősi mesterségnek számítanak, az egyik a cipész és csizmadia mesterség. Ezt már az 1800-as években gyakorolták.

Az 1900-as évek első felében már volt néhány cipész műhely, ahol a mester fiatal fiúkat vett fel inasnak, hogy betanítsa a mesterséget. A labellát a helybeliek részére készítették, de sokszor vittek más helységekben tartott vásárokat is eladni. Napjainkig megmaradt ennek a mesterségnek a művelése, jelenleg is vannak kisebb cipőgyáraink, részvénytársaságaink, családi vállalkozásaink, amelyek ezzel foglalkoznak.

Színreváljan van egy gyár, amelyikben éleztető és szeszt gyártanak, ez 1875-ben létesült, 1948-tól ecetet is gyártanak itt. Az idők folyamán természetesen új épületekkel bővült és a berendezéseket is korszerűsítették.

A mezőgazdasággal és az állattenyésztéssel évszázadok óta sikerrel foglalkoznak az itt lakó emberek.

Kobányán a XIX-dik századtól kezdve működik. Jó minőségű andezitot termelnek ki.

A továbbiakban Maramaros megye nevezetességeiről, híres embereiről fogok írni. Nagybánya Maramarosnak a megyeszékhelye. A város a Gutin-hegység lábánál a Zsár patak két oldalán épült. Több mint 150 évvel ezelőtt Petőfi Sándor így vallott arról a városról: "Ezek tövében fekszik Nagybánya oszteru épületeivel s got tornyával, mint egy darab középkor mit itt felejtett az idő. Ó mennyire szeretem ezt a várost! Már negyedszer vagyok itt, s egyre jobban tetszik. Ezek a vén hazák olyan kedélyesen köszöntik az embert, mint valami kedélyes öregúrak. Azt óhajtom, hogy ott haljak meg, ahol születtem, az alföldi rónán, a Tisza és a Duna között... De ha nem az alföldön halok meg, ha hegyek között kell meghalnom: am leginkább óhajtom, hogy itt temessenek el, Nagybánya regényes völgyében".

A település szelvedett, enyhe éghajlata kedvező a szelídgesztenye megtelepedésére. Osztrák begyűjtése minden évben a vidék egyik sajátos népi ünnepeje.

A várost a II. Géza idején letelepített, később elmagyarosodott szászok alapították a XII. században. A környéken található arany- és ezüstbányák, valamint az itt működő penzverde jelentette sokáig a városka legfontosabb jövedelemforrását.

A települést Mátyás király idején fállal vették körül, melyet a későbbi évszázadokban lassan lebontottak. A főter legregyebb épülete a 18. században épült, melyet meg Hunyadi János építtetett. A hadvezér halála után felesége, Szilágyi Erzsébet lakott a házban.

A XIX. század első éveiben épült az Arany Sas Fogadó, ami Petőfi emléket is őriz. A kolto feleségevel 1847 szeptemberében kerektores miatt nem jutottak el Koltóra, ahol naszútjukat toltottek, ezért ejszakara a fogadoban maradtak, falan emlektablá olvashato.

A Varter sarkan lathato, a város jelkepenek számító a Szent István-torony. Valoszinu egyike a legregebbi idokból fennmaradt épületnek. Muelemek erteket senki nem vitatja. A Szent István torony reszekent épült 1387-ben. Villamcsapas kovetkezteben 1769-ben leegett es csak a 35 meter magas torony maradt epen. 1896-ban restauráltak a tornyot es megmagasítottak egy kilatoval, tuzoltosági orgaleriával lattak el. A tornyot negy fiatornyos kesogotikus-reneszansz, rezzel borított trapez formaju sisakkal fedtek.

A torony mogott talalhato az 1720-ban keszult, barokk stilusu Szentharomsag-templom. Az épület festett üvegablakai magyar szentek eletéből vett eseményeket es bibliai jeleneteket abrazolnak.

A templom közeleiben helyezkedik el a Kepzomuveszeti Muzeum, ahol, többek közt, a nagybányai festoiskola festoinek müvei is lathatok, melyekből ez a legnagyobb gyujtemeny Erdelyben.

A várost korulvevo fal het tornyából mara csak a Meszaros-torony maradt meg, mely nevet a kozepkori szokásoknak megfeleloen az egyik cehrol, a meszarosoktól kapta.

Az egykori penzverde épületeben ma a Megyei Tortenelmi es Regeszeti Muzeum mukodik.

A Klastrom-reten talalhato a nagybányai Falumuzeum, ahol egy Olahkekesből származo, 1630-ban épült görög katolikus fatemplomot, es a közeli falvakból idekoltoztetett, reszben berendezett paraszthazakat talalunk.

A rettől nem messze lathatjuk a festoiskola több épületből allo müteremkertjet, melynek egy reszet meg napjainkban is müteremnek használnak a kepzomuveszek. Nem veletlenül alakult ebben a városban a festoiskola, a festomuveszeket lenyugozte a taj szépsége es harmoniaja. A hires festoiskolat Hollosi Simon hozta létre 1896-ban, itt alkotott Ivanyi Grunwald Béla, Glatz Oszkar, Csok István es sokan mások.

Az evangélikus templom 1912-ben épült szecessziós stilusban, oltarkepet Ivanyi Grunwald Béla festette.

A reformatus templom, a nagybányai festoiskola kedvenc temaja.

Itt születt 1576-ban Banfihunyadi János alkimista, orvos, az angliai Gresham College kemia tanára, a "hermetikus filozofia" kutatója.

Itt születt 1807-ben Lendvay Márton szinesz.

Itt születt 1820-ban Csányi Daniel matematikus.

Itt születt 1822-ben Lónyay Menyhert gróf, Bereg vármegye orsaggyulesi követe, kesobb a Monarchia penzugyminisztere, majd miniszterelnök.

Itt születt 1885-ben Maticska Jeno festomuvesz.

Itt születt 1888-ban Tersanszky Jozsi Jeno kolto.

Itt születt 1801-ben Nemeth Laszlo iro.

Itt születt 1913-ban Vida Geza szobrasz.

Itt születt 1922-ben Nemeth Amade karmester, zeneszerzo.

Itt tanult a Schola Rivulinában Misztotfalusi Kis Miklos.

Maramarosnak egyik legnevezetesebb helysege Kolto. Itt talalhato a hires Teleki kastely. Ma muzeum is mukodik itt. 1846-1847 között 3 alkalommal is megfordult a telepulesen a kor hires koltoje, Petőfi Sandor. Ezek közül a "latogatasok" közül a legemlekezetesebb az 1847. szeptember 9.- október 19. közötti idoszak, amikor az ifju iro

hitvesével, Szendrey Juliával, itt töltötte a mezesheteket, miközben 28 új verssel gazdagította a magyar lírát. A költemények zöme a híres szőfa alatti köztalon íródott.

Aki ellátogat Maramarosba csodálatos műemlékeket láthat és gyönyörködhet a táj lenyugozó szépségében.